ParlamentníListy.cz

Docent Valenčík, expert na důchody, o vládním plánu: Obyčejná krádež. Záplava lží, jaká tu ještě nebyla

18.02.2023 19:54 | Rozhovor

„Ještě nikdy v naší zemi tady nebyla tak intenzivní snaha zaskočit veřejnost a ještě nikdy nebyla veřejnost zaplavena takovým přívalem lží.“ Vysokoškolský pedagog, docent Radim Valenčík, který dlouhodobě navrhuje bezbolestný způsob penzijní reformy bouchnul do stolu. Při sledování nejrůznějších variant, které dává na stůl současná vláda, říká jediné: „Je to obyčejná krádež. To, že zlodějem je stát dočasně ovládaný diletanty, kteří mají za úkol zdevastovat naši zemi, na tom nic nemění. O krádeži není dovoleno hlasovat ani v Parlamentu. Ale hlavně nejsou žádné důvody pro tuto krádež.“

Eldariel - Czech elves database

Foto: **Hans Štembera**

Popisek: **Radim Valenčík**

reklama

Než se dostaneme k tomu, co dlouhodobě navrhujete, pojďme ke změnám, které lidé mohou očekávat rychle. Podle zákonné valorizace měl průměrně důchod od června stoupnout o zhruba 1500 korun. Podle vládního návrhu změny zákona, kterou by měla do března projednat Sněmovna, ale poroste v průměru jen o 750 korun. Pane docente, neznám nikoho, kdo by se penzijní reformou zabýval tak jako vy. Co na to říkáte?

Především vás chci uklidnit v tom, že zdaleka nejsem jediný, kdo dané problematice rozumí. A

někteří mí kolegové významným aspektům této problematiky rozumí lépe než já. Vynikající rozbor problematiky penzijního systému dal například dlouholetý poradce odborů a senátora M. Štěcha Jaroslav Šulc na **stránkách sdružení Kudy z krize, zde**. Ale abych neuhýbal před opovědí na otázku. Tady vás neuklidním.

Je to něco, čemu se lidé zdráhají věřit. Uvedu to na konkrétním příkladu. Včera jsem měl setkání s přáteli v jedné hospůdce na Malvazinkách. Když jsem odcházel, oslovil mě muž od sousedního stolu, kterého jsem neznal, ale on mě ano. Uvedl stejný problém jako vy a dodal: „Vysvětluji kamarádům, co nás čeká, a oni mně nechtějí věřit. Řekněte jim, jak to je.“ Tak jsem uvedl stručně v číslech. Inflace je téměř 20 %. Pokud se týká spotřebního koše důchodů, tak může být i přes 20 %. To, co se navrhuje, je jen 50% valorizace snížení reálné hodnoty důchodů. To znamená, že reálně se důchody sníží téměř o desetinu! Přitom tato inflace je nákladová a nelze ji tak snadno zastavit, tj. o desetinu důchodů můžeme přijít několik let po sobě, a to při současném výrazném znehodnocování úspor. To si skutečně lidé nedokážou vůbec představit. Tak je dobré, že se o tom začínají bavit při různých příležitostech. Je to opodstatněné ještě z jednoho důvodu. Ještě nikdy v naší zemi tady nebyla tak intenzivní snaha zaskočit veřejnost a ještě nikdy nebyla veřejnost zaplavena takovým přívalem lží. Někdy se argumentuje současným poklesem reálných mezd. Dlouhodobě ovšem reálné mzdy rostou. Pokud by se penze valorizovaly podle pětiletého klouzavého průměru reálných mezd, byli by na tom důchodci ještě lépe.

Opozice se hodlá obrátit na ústavní právníky, jenže ministr práce Marian Jurečka tvrdí, že má právo parametry valorizace upravit. Je to pravda?

Co je podstatou průběžného penzijního systému? To, že prostřednictvím něj člověk investuje do svého budoucího příjmu. Je to plně hrazený poruchový statek typu pojištění, něco jako třeba havarijní pojištění. Jak bychom chápali to, že pojišťovna zruší platná pravidla, za kterých bylo pojištění uzavřeno, a bude vyplácet jen poloviční pojistky. Nazvali bychom to zlodějinou a obrátili se na soud. To, co chce udělat vláda, je totéž. Je to obyčejná krádež. To, že zlodějem je stát dočasně ovládaný diletanty, kteří mají za úkol zdevastovat naši zemi, na tom nic nemění. O krádeži není dovoleno hlasovat ani v Parlamentu. Ale hlavně, nejsou žádné důvody pro tuto krádež.

„Cítili jsme nutnost sáhnout do mechanismu (valorizace) i z hlediska nějaké obecné mezigenerační spravedlnosti, udržitelnosti do budoucna,“ řekl premiér Petr Fiala. Co k tomu říci?

To je jedna lež z toho přívalu lží, o kterém jsem mluvil. Ten člověk si to patrně ani neuvědomuje a neví, o čem mluví. Logika fungování průběžného penzijního systému s mezigenerační spravedlností a udržitelností systému vůbec nesouvisí! To, že v důsledku diletantské politiky vlády došlo k jednorázovému výkyvu v bilanci penzijního systému bylo zaviněno špatně nastavenými podmínkami předčasného odchodu do důchodu. Špatně nastavený systém selhal a začal působit přímo proti svému hlavnímu smyslu, proti motivaci lidí k dobrovolnému prodloužení výdělečné aktivity. Velké množství lidí si spočítalo, že z hlediska očekávané inflace se jim vyplatí odejít předčasně do důchodu a budou mít důchod vyšší. Této situaci šlo snadno

Eldariel - Czech elves database

zabránit. Byl to jen diletantismus, nebo destrukce penzijního systému byla součástí plánu na devastaci ekonomiky naší země?

Dnešní padesátníci by měli jít do důchodu v 66 letech. Čtyřicátníci mají mít nárok na důchod v 67 letech a lidé staří 34 let a méně by měli jít do penze v 68 letech. To je zřejmě jedna z verzí, které už byly publikovány v souvislosti s penzijní reformou, o které se teď tak žhavě diskutuje. Co je tohle za nápad?

Tady jsme u jádra problému a dalších lží či „neznalosti“ toho, o co jde. Není sporu o tom, že reforma penzijního systému je nutná. Dokonce není ani sporu o tom, že je nutné udržet poměr mezi těmi, kteří do penzijního systému přispívají a kteří z něj čerpají, i když zde existují i alternativní názory. Podstata sporu o pojetí reformy penzijního systému je následující: Jít cestou administrativního, demotivujícího, povinného, paušálního (či administrativně modifikovaného paušálního) prodloužení doby odchodu do důchodu, nebo jít cestou dobrovolného, individuálního, motivovaného prodloužení doby výdělečného uplatnění těch, kteří mohou a chtějí se seberealizovat ve své profesi? Na tuto alternativu by se měla zaměřit pozornost. Normální lidé, mladí, středního věku i starší, by si neměli kvalifikovanou a reprezentativní rozpravu k dané alternativě nechat ukrást, protože jinak budou okradeni, a to nejen o prostředky, které již odvedli nebo budou odvádět na své důchody, ale hlavně a především o svoji budoucnost. Není pravda, že reforma penzijního systému musí bolet, **jak např. uvedl P. Pavel**. Lze jít cestou, která prodlouží plnohodnotný život člověka a naplní jej smyslem, kdy byť i postupné rozvolňování profesních aktivit dává člověku pocit uspokojení, vědomí toho, že je prospěšný druhým, umožňuje mu uchovat společenské kontakty.

V interním materiálu ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka navrhuje, aby i po roce 2030 rostl důchodový věk postupně. S každým ročníkem o necelé dva měsíce. Je to přijatelné?

Tady se ministr Jurečka zpronevěřil sám sobě. Ještě v loni touto dobu se jednoznačně postavil na stranu individuálně motivovaného prodloužení doby odchodu do důchodu. Nyní podlehl tlaku a dělá, **že na svůj vlastní názor zapomněl**. Přitom tento tlak nepochází z naší země a jde proti naší zemi. Chybné je již samo časování. Kritická léta budou 2040–2060, kdy bude penzijní systém jednorázově vystaven největší demografické zátěži, viz výše zmíněný rozbor J. Šulce. Demografické vlny lze prognózovat velmi přesně.

Kritické období snadno překonáme, pokud alespoň částečně využijeme následující možnosti:
– Výchovu od nejranějšího věku k pojetí dráhy profesního uplatnění jako běhu na dlouhou trať.
– Systému vzdělání zaměřeného na rozvíjení a uchování schopnosti neustále si doplňovat kvalifikaci a využívat možnost nezbytného upgrade kvalifikace.
– Zdravotní péči zaměřenou na to, aby byl člověk co nejdéle a v co největší míře psychicky a fyzicky fit.
– Pěstování firemní kultury tak, aby vytvářela pozice pro uplatnění lidí ve vyšším věku a současně přínosné pro firmu.
– Podporu opatření, která umožňují člověku ve vyšším věku postupně rozvolňovat jeho profesní aktivity.

Eldariel - Czech elves database

– Budování tvůrčích mezigeneračních týmů, v nichž starší lidé mohou nalézt plnohodnotné a efektivní uplatnění.
Využití výše uvedených možností je závislé na vytvoření potřebných motivací zabudovaných do penzijního systému. Výkonnost penzijního systému = jeho motivační účinek pro všechny výše uvedené subjekty. Administrativní, nucené prodloužení doby odchodu do penze vede ke zničení těchto motivací, a tím i zničení výkonnosti penzijního systému.

Vy jste vše zhodnotil jednoznačně, a to tak, že vše nasvědčuje tomu, že po zvolení Petra Pavla prezidentem byl spuštěn rychlý scénář ve stylu „do nich, dokud jsou zblblí," viz: „ekonomiku devastující kvazireforma penzijního systému". Je asi zbytečné se ptát, proč se k tomu přidává i nově zvolený prezident, že?

Musíme danou problematiku chápat v globálním kontextu. Ve sporu o reformu nejde ani tak o to, zda a jak budou důchodci trpět, ale hlavně a především o to, zda se vydáme cestou k nové kvalitě ekonomického růstu, který může být trvale udržitelný, dynamický a neomezený. Nová kvalita ekonomického růstu je dána dvojím efektem produktivních služeb, tj. služeb zaměřených na rozvoj, uchování a uplatnění lidských schopností. První efekt je dán tím, že spotřeba, v níž hrají produktivní služby dominantní roli, je na rozdíl od okázalé, prestižní, konzumní spotřeby šetrná k přírodě ze samotné své podstaty. Druhý efekt je dán tím, že tato spotřeba vede k výraznému posílení inovačního potenciálu společnosti, který je základním a dostatečně vlivným faktorem odlehčení ekonomického růstu od všech aspektů zatěžování životního prostředí včetně přírodního. Koncepce vycházející z Green Dealu tuto cestu řešení ekologické problematiky nevidí, případně nechtějí vidět, a nabízejí setrvačná přerozdělovací řešení, která nikam nevedou.

Řadu let říkáte, že penzijní reformu lze udělat bezbolestně a přitom důchodový systém nezkolabuje. Proč si myslíte, že za ty roky prostě stále není vůle… Pokládáte otázku, proč teda lidem sugerují, že není jiná, než bolestivá cesta a proč záměrně lžou? Možnost, že by skutečně neviděli jiné možnosti, můžeme vynechat, že?

Jde o globální kru. Do ní byla současná vláda dosazena. Ale, jak se zdá, to přehnala a snad bude možnost ukázat jednak cestu k lepší budoucnosti, jednak to, jak je nebezpečné připustit vládu manipulovatelných diletantů dosazených cizí mocí. Každopádně se ukazuje, že problematiku změn v důchodovém systému nelze řešit za zády veřejnosti a pod tlakem různých lobby, bez opory v teorii, vně vize, která je perspektivní, tj. vidící až za horizont řešení současných problémů, realistické, tj. opírající se o dostatečné společenské síly, a přitažlivé, tj. srozumitelné a naplňující člověka, kterého osloví smyslem.

Možná bychom mohli zakončit rozhovor pozvánkou na vaši online diskusi? Co říct, pane docente, na závěr?

Velmi rád uvítám každého, kdo se práce na výše zmíněné vizi má zájem účastnit. Včera jsem měl ještě jeden zážitek. Dostal jsem od tří kolegů vynikající materiály reagujících na to, co se děje kolem penzijního systému. „V pravý čas," řekl jsem si. A vzápětí si připomněl, že tato slova

Eldariel - Czech elves database

použil Jan Žižka ve filmovém zpracování Proti všem během bitvy na Vítkově, když čelil přívalu cizáků. Proti současnému přívalu lží a scestných návrhů týkajících se penzijního systému je nutné postavit hráz rozumu.

Líbil se Vám tento článek?

Nezávislost naší redakce můžete podpořit peněžitým darem v jakékoliv výši bankovním převodem na účet:

123 - 4175230287/0100

QR kód obsahuje údaje k platbě, výši částky si určete sami.

Redakci PL můžete podpořit i zakoupením předplatného. Předplatitelům nezobrazujeme reklamy.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se ZDE.
Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se ZDE.

Doc. MUDr. Bohuslav Svoboda, CSc. byl položen dotaz

Jak chcete zvládat všechny funkce?

To jsou pro vás peníze tak důležité a lidé tak málo? Protože podle mě se nám tím vysmíváte, respektive všem poctivě pracujícím. Někdo má třeba 2 práce, ale vy jste všude, takže vlastně nikde. Protože dělat tolik funkcí na 100% nejde. Den má jen 24 hodin a týden 7 dní.

Odpověď na tento dotaz zajímá celkem čtenářů: 35

Také mě zajímá odpověď na tento dotaz.

Eldaniel - Czech elves database